

روش‌های مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی

در سیره پیامبر اکرم ﷺ

نویسنده:

فاطمه مرشدی بیدگلی

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: مرشدی بیدگلی، فاطمه، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: روش‌های مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی در سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)
مشخصات نشر	: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۷ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۳ - ۷۶ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: انحراف اجتماعی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Deviant behavior -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- اخلاق
موضوع	: Muhammad, Prophet -- Ethics
رده‌بندی کنگره	: BP ۲۵۴
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۶۵
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۸۹۰۳۳۳

روش‌های مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی در سیره پیامبر اکرم ﷺ

عنوان: روش‌های مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی در سیره پیامبر اکرم ﷺ

نویسنده: فاطمه مرشدی بیدگلی

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیرتولید: امیر حیدری

شابک: ۳ - ۷۶ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۴۹۹

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران، خیابان انقلاب، پلاک ۱۲۷۸، واحد ۹ - تلفن: ۳۶۶۳۱۳۸۷ - همراه: ۰۹۳۹۸۱۰۵۹۹۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷.....	پیشگفتار.....
۹.....	مقدمه.....

فصل اول

روش های مقابله با ناهنجاری های اجتماعی در سیره پیامبر اکرم ﷺ

۱۳.....	مقابله با ناهنجاری ها.....
۱۷.....	پیامبر.....
۱۷.....	معنای لغوی.....
۱۷.....	معنای اصطلاحی.....
۱۷.....	هنجار و ناهنجار.....
۱۷.....	معنای لغوی.....
۱۷.....	معنای اصطلاحی.....
۱۹.....	جامعه.....
۱۹.....	معنای لغوی.....
۱۹.....	معنای اصطلاحی.....
۲۰.....	مکه.....
۲۰.....	معنای لغوی.....
۲۰.....	معنای اصطلاحی.....

۷۸. _____، سوگندهای پر بار قرآن، چاپ دوم، قم: مدرسه الإمام علی بن ابی طالب - علیه السلام -، ۱۳۸۶.
۷۹. موسوی خمینی، روح الله، صحیفه نور، ۲۱ جلد، تهران: نشر مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام (قدس سره)، ۱۳۷۸.
۸۰. موسوی، محمد باقر، ترجمه تفسیر المیزان، ۲۰ جلد، چاپ پنجم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴.
۸۱. مهدوی دامغانی، محمود، ترجمه دلائل النبوة، ۲ جلد، چاپ اول، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۶۱.
۸۲. _____، طبقات الکبری/ترجمه، ۸ جلد، تهران: انتشارات فرهنگ و اندیشه، ۱۳۷۴.
۸۳. میر شریفی، علی، پیام آوران رحمت، چاپ اول، تهران: سمت، ۱۳۸۵.
۸۴. نصیری، محمد، تاریخ تحلیلی صدر اسلام، چاپ اول، قم: دفتر نشر معارف، ۱۳۸۴.
۸۵. نقوی، میر خلیل، تحلیلی از تاریخ دوران پیامبر، چاپ اول، تهران: انتشارات هدی، ۱۳۶۲.
۸۶. نوری همدانی، حسین و دیگران، ترجمه تفسیر مجمع البیان، ۲۷ جلد، چاپ اول، تهران: فراهانی، بی تا.
۸۷. نوری، یحیی، اسلام و عقائد و آراء بشری یا جاهلیت و اسلام، چاپ هشتم، تهران: مجمع مطالعات و تحقیقات اسلامی، ۱۳۵۷.
۸۸. هاشمی رفسنجانی، اکبر، فرهنگ قرآن، ج ۱۹، چاپ دوم، قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۳.
۸۹. هدایت الله، ستوده، مقدمه‌ای بر آسیب شناسی اجتماعی، چاپ دوم، تهران: آوای نور، ۱۳۷۳.

کتاب عربی

۹۰. ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبّه الله، شرح نهج البلاغه لابن ابی الحدید، محقق/مصحح: محمد ابوالفضل ابراهیم، ۱۰ جلد، چاپ اول، قم: مکتبه آیه الله المرعشی النجفی، ۱۴۰۴ ه.ق.
۹۱. ابن بابویه، محمد بن علی، عیون اخبار الرضا - علیه السلام - چاپ اول، تهران: نشر جهان، ۱۳۷۸.
۹۲. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، تحف العقول، چاپ دوم، محقق/مصحح: علی اکبر غفاری، قم: جامعه مدرسین، ۱۴۰۴/۱۳۶۳.
۹۳. ابن شهر آشوب مازندرانی، محمد بن علی، مناقب آل ابی طالب - علیهم السلام - (لابن شهر آشوب)، ۴ جلد، چاپ اول، قم: علامه، ۱۳۷۹.
۹۴. ابن فارس، أحمد بن فارس، معجم مقاییس اللغة، محقق/مصحح: هارون، عبدالسلام محمد، ۶ جلد، قم: مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴.
۹۵. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ۱۵ جلد، چاپ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴.
۹۶. ابن قتیبه، عبدالله بن مسلم، تفسیر غریب القرآن (ابن قتیبه)، چاپ اول، بیروت: دار و مکتبه الهلال، ۱۴۱۱.

۹۷. اربلی، علی بن عیسی، كشف الغمّة فی معرفة الأئمّة (ط - القدیمه)، ۲ جلد، چاپ اول، محقق / مصحح: رسولی محلاتی، سید هاشم، تبریز: بنی‌هاشمی، ۱۳۸۱.
۹۸. آلوسی، محمود شکری، بلوغ العرب فی معرفه احوال العرب، قاهره: دارالکتب الحديث، بی تا.
۹۹. بغدادی، محمد بن حبیب، المنمق فی اخبار قریش، محقق: خورشید احمد فاروق، بیروت: عالم الکتب، ط الأولى، ۱۹۸۵/۱۴۰۵.
۱۰۰. بلاذری، احمد بن یحیی، انساب الاشراف، تحقیق محمودی، مصر: دارالمعارف، بی تا.
۱۰۱. بیضاوی، عبدالله بن عمر، أنوار التنزیل و أسرار التأویل (تفسیر البیضاوی)، ۵ جلد، چاپ اول، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۱۸.
۱۰۲. تیمی، یحیی بن سلام، تفسیر یحیی بن سلام التیمی البصری القيروانی، ۲ جلد، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، منشورات محمدعلی بیضون، ۱۴۲۵.
۱۰۳. جوادعلی، المفصل فی تاریخ العرب، بغداد: دارالعلم للملایین، ۱۴۱۳.
۱۰۴. _____، تاریخ العرب فی الاسلام، قم: انتشارات الشریف الرضی، ۱۴۱۴.
۱۰۵. حسینی زبیدی، محمد مرتضی، تاج العروس من جواهر القاموس، محقق / مصحح: علی هلالی و علی سیری، ۲۰ جلد، بیروت: دارالفکر، ۱۴۱۴.
۱۰۶. حلبی، علی ابن برهان‌الدین، السیره الحلبیه، بیروت: دارالمعرفه، بی تا.
۱۰۷. الحمیری معافری مصری، عبدالملک بن هشام، السیره النبویه، تحقیق مصطفی السقا و ابراهیم الأبیاری و عبد الحفیظ شلبی، ۲ جلد، بیروت: دار المعرفه، بی تا.
۱۰۸. حویزی، عبد علی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، ۵ جلد، چاپ چهارم، محقق / مصحح: هاشم رسولی محلاتی، قم: اسماعیلیان، ۱۴۱۵.
۱۰۹. خطیب، عبدالکریم، التفسیر القرآنی للقرآن، ۱۶ جلد، چاپ اول، بیروت: دارالفکر العربی، ۱۴۲۴.
۱۱۰. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، تحقیق: صفوان عدنان داوی، چاپ اول، دمشق: دارالعلم الشامیه، ۱۴۱۲.
۱۱۱. زمخشری، محمود بن عمر، الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، مصحح: مصطفی حسین احمد، ۴ جلد، چاپ سوم، بیروت: دارالکتب العربی، ۱۴۰۷.
۱۱۲. سالم، عبدالعزیز، تاریخ عرب قبل اسلام، ترجمه: باقر صدری، چاپ اول، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۰.
۱۱۳. سیوطی، عبدالرحمن بن ابی‌بکر، الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور، ۶ جلد، چاپ اول، قم: کتابخانه عمومی حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی (ره)، ۱۴۰۴.
۱۱۴. شعیری، محمد بن محمد، جامع الأخبار (لشعیری)، نجف: چاپ اول، بی تا.

۱۱۵. شکری آلوسی، محمود، بلوغ العرب فی معرفه احوال العرب، مصر: مطبعه الرحمانیه، ۱۳۴۳.
۱۱۶. شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعہ، محقق/مصحح: مؤسسۃ آل البيت - علیهم السلام -، قم: مؤسسۃ آل البيت - علیهم السلام -، ۳۰ جلد، چاپ اول، ۱۴۰۹.
۱۱۷. شیخ حسین عیسی، عبدالرحمن عبدالله، محمد - صلی الله علیه و آله و سلم - فی مکة، قاهره: الهيئۃ المصریۃ العامۃ للکتب، ۲۰۰۲.
۱۱۸. صالحی الشامی، محمد ابن یوسف، سبل الهدی و الرشاد، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۴.
۱۱۹. طباطبائی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ۲۰ جلد، چاپ دوم، بیروت: مؤسسۃ الأعلمی للمطبوعات، ۱۳۹۰.
۱۲۰. طبرانی، سلیمان بن احمد، التفسیر الکبیر: تفسیر القرآن العظیم (الطبرانی)، ۶ جلد، چاپ اول، اردن - اربد: دارالکتب الثقافی، ۲۰۰۸.
۱۲۱. طبرسی، فضل ابن حسن، اعلام الوری، تهران: دارالکتب الاسلامیه، بی تا.
۱۲۲. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الأخلاق، چاپ چهارم، قم: الشریف الرضی، ۱۴۱۲ / ۱۳۷۰.
۱۲۳. طبرسی، علی بن حسن، مشکاة الأنوار فی غرر الأخبار، چاپ دوم، نجف: المکتبۃ الحیدریۃ، ۱۳۴۴.
۱۲۴. طبرسی، فضل ابن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ۱۰ جلد، چاپ سوم، تهران: ناصر خسرو، ۱۳۷۲.
۱۲۵. طبری، ابوجعفر محمد ابن جریر، تاریخ طبری، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۰۷.
۱۲۶. طبری، محمد بن جریر، جامع البیان فی تفسیر القرآن (تفسیر الطبری)، ۳۰ جلد، چاپ اول، بیروت: دار المعرفۃ، ۱۴۱۲.
۱۲۷. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، ۶ جلد، چاپ سوم، تهران: مرتضوی، ۱۳۷۵.
۱۲۸. الطوسی، ابوجعفر محمد ابن الحسن، امالی، النجف: المطبعه الحیدریه، بی تا.
۱۲۹. طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن، مصحح: احمد حبیب عاملی، ۱۰ جلد، چاپ اول، بیروت: دار احیاء التراث العربی، بی تا.
۱۳۰. طبیب، عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ۱۴ جلد، چاپ دوم، تهران: اسلام، ۱۳۶۹.
۱۳۱. عیاض ابن موسی بن عیاض، ابوالفضل، معروف به قاضی عیاض، الشفا به تعریف حقوق المصطفی، بیروت: شرکت دارالارقم، ۲۰۰۳.
۱۳۲. فخر رازی، محمد بن عمر، التفسیر الکبیر (مفاتیح الغیب)، ۳۲ جلد، چاپ سوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۰.
۱۳۳. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، ۸ جلد، چاپ دوم، قم: هجرت، ۱۴۰۹.
۱۳۴. فیض کاشانی، محمد محسن بن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، چاپ اول، اصفهان: کتابخانه امام امیر المؤمنین علی - علیه السلام -، ۱۴۰۶.

۱۳۵. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ۲ جلد، چاپ سوم، قم: دارالکتاب، ۱۳۶۳.
۱۳۶. قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، محقق/مصحح: حسین درگاهی، ۱۴ جلد، چاپ اول، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۶۸.
۱۳۷. کراجکی، محمد بن علی، کنز الفوائد، ۲ جلد، محقق/مصحح: نعمه، عبدالله، چاپ اول، قم: دارالذخائر، ۱۴۱۰.
۱۳۸. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی (ط - الإسلامية)، ۸ جلد، چاپ چهارم، محقق/مصحح: علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الإسلامية، ۱۴۰۷.
۱۳۹. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ۱۱۱ جلد، چاپ دوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳.
۱۴۰. _____، مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، محقق/مصحح: رسولی محلاتی، سید هاشم، ۲۶ جلد، چاپ دوم، تهران: دارالکتب الإسلامية، ۱۴۰۴.
۱۴۱. مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، روضه المتقین فی شرح من لا یحضره الفقیه، محقق/مصحح: موسوی کرمانی، حسین و اشتیاردی علی پناه، ۱۴ جلد، چاپ دوم، قم: مؤسسه فرهنگی اسلامی کوشانبور، ۱۴۰۶.
۱۴۲. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ۱۴ جلد، چاپ اول، تهران: وزارت ارشاد، ۱۴۱۶.
۱۴۳. موسی، حسین یوسف، الإفصاح، ۲ جلد، چاپ چهارم، قم: مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۱۰.
۱۴۴. طریحی، فخرالدین بن محمد، مجمع البحرین، ۶ جلد، چاپ سوم، محقق/مصحح: احمد حسینی اشکوری، تهران: مرتضوی، ۱۳۷۵.
۱۴۵. فخر رازی، محمد بن عمر، التفسیر الکبیر (مفاتیح الغیب)، ۳۲ جلد، چاپ سوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۰.
۱۴۶. میبیدی، حسین بن معین الدین، دیوان امیر المؤمنین - علیه السلام -، چاپ اول، قم: دار نداء الإسلام للنشر، ۱۴۱۱.
۱۴۷. نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، محقق/مصحح: مؤسسه آل‌البیت - علیهم‌السلام -، ۲۸ جلد، چاپ اول، قم: مؤسسه آل‌البیت - علیهم‌السلام -، ۱۴۰۸.
۱۴۸. معرفت، محمد هادی، شبهات و ردود، قم: مؤسسه التمهید، ۱۴۲۴.
۱۴۹. الهاشمی البصری، محمد بن سعد بن منیع، الطبقات الکبری، ۲ جلد، تحقیق: محمد عبدالقادر عطا، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۰/۱۹۹۰.
۱۵۰. هواری، هود بن محکم، تفسیر کتاب‌الله العزیز، ۴ جلد، چاپ اول، بی‌جا: دار البصائر، ۱۴۲۶.
۱۵۱. یعقوبی، احمد بن ابی یعقوب اسحاق بن جعفر بن وهب بن واضح الکاتب العباسی،

تاریخ الیعقوبی، ۲ جلد، قم: اهل بیت (علیهم السلام)، بی تا.

مقالات

۱۵۲. ابراهیم فلاح و سیده میرحسینی، شیوه‌های مبارزه پیامبر با فرهنگ زن‌ستیزی عصر جاهلی، پژوهش‌نامه علوم و قرآن معارف قرآن کریم، شماره ۶، بهار ۸۹.
۱۵۳. حسن جمشیدی، روش دعوت پیامبر از دیدگاه علامه طباطبایی (ره)، مجله پژوهش‌های اجتماعی اسلامی، شماره ۶۶، مهر و آبان ۸۶. در پایگاه مجلات تخصصی نورمگز www.noormags.ir.
۱۵۴. حسین حقانی زنجانی، حقوق خانواده در اسلام: طلاق در عربستان قبل از اسلام»، مجله درس‌هایی از مکتب اسلام، سال شانزدهم، شماره ۴، ۱۳۵۴. در پایگاه مجلات تخصصی نورمگز www.noormags.ir.
۱۵۵. حمیدرضا رحمانی، فریبا جباری، سبک مدیریتی پیامبر در جامعه اسلامی، مجموعه مقالات دانشگاه علامه طباطبایی، شماره ۲۸۶، ۱۳۹۰.
۱۵۶. محمد مددپور، بنیادهای کارآمدی در فرهنگ اسلام و غرب، بازتاب اندیشه، شماره ۱۸، ۱۳۸۰.
۱۵۷. محمود حاجی احمدی، پیامبر اسلام و تغییر ساختار فرهنگی جامعه جاهلی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان، شماره ۴۴ و ۴۵، بهار و تابستان ۱۳۸۵، در پایگاه مجلات تخصصی نورمگز www.noormags.ir.

پایان‌نامه‌ها

۱۵۸. فاطمه بدیعی، واکنش قرآن در برابر فرهنگ جاهلیت، دانشگاه کاشان (دانشکده علوم انسانی، کاشان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته قرآن و حدیث، ۱۳۹۴).